

IRAK

- leží v strategickej polohe v strede Blízkeho východu a má malý prístup k Perzskému zálivu. Hraničí s Tureckom na severe, Iránom na východe, Sýriou a Jordánskom na západe a S. Arábiou a Kuvajtom na juhu. Hl. mestom je Bagdad. Naj. rieky Eufrat a Tigris, kde sa

koncentruje aj najviac obyvateľstva.

- približne 80% obyvateľstva tvoria Arabi, najväčšiu menšinu tvoria Kurdi (polokočovný národ obývajúci hornaté územia na SV krajiny), viac ako 95% obyvateľstva vyznáva islam (šiiiti a sunniti), št. náboženstvo je islam.

- rozprestiera sa na území starovekej Mezopotámie, Irak bol aj od 16. stor. súčasťou Osmanskej ríše a to do roku 1917, po 1.sv.vojne získali Irak Briti, v roku 1932 sa Irak stal nezávislým štátom. Po vojenskom prevrate, ktorý priviedol pád monarchie, britský vplyv tu zoslabol a v roku **1979** sa k moci dostal **Saddám Husajn**, kt. sa ku kreslu prezidenta dostal ako vodca strany Baas.

Po dlhodobých sporoch o kontrolu hraničnej vodnej cesty Šat Al-Aráb **napadol Irak Irán – 1980** s predstavou, že krajinu oslabnutú islamskou revolúciou ľahko porazí a pričelní si sporné územie okolo rieka ako aj iránsku provinciu Chuzistán s trojmiliónovou arabskou menšinou a bohatými zásobami ropy. Vojna trvala do 1988 a priniesla obrovské materiálne straty na oboch stranách., **v tomto konflikte nasadil Irak aj chemické zbrane a to aj proti domácim buriacim sa Kurdom.**

Vojna v Perzskom zálive:

- **v auguste 1990 iracká armáda vstúpila do Kuvajtu** a okupovala ho v ohybe Perzského zálivu, aby dostal pod kontrolu jeho ropné polia. Iracký prezident Saddám Husajn prehlásil Kuvajt za irackú provinciu.

- celkom 12 rezolúcií prijala Rada bezpečnosti OSN s cieľom zaistiť obnovenie nezávislosti Kuvajtu.

- vzhľadom k neochote Iraku dobrovoľne odísť z Kuvajtu schválila Rada bezpečnosti OSN **v novembri 1990 rezolúciu č. 674**, v ktorej zmocňuje členské štáty spolupracujúce s vládou Kuvajtu použiť všetky prostriedky k podpore, ak Irak do 15.1.1991 neopustí Kuvajt.

- USA sa ujali funkcie koordinátora a veliteľa akcie, ktorá sa volala **operácia Púštna búrka**;

- počas januára a februára 1991 koalícia 28 štátov (i Československa) za použitia letectva a raketových zbraní vytlačila irackú armádu z Kuvajtu a donútila irackého prezidenta k prijatiu podmienok, ktoré umožnili ukončiť vojenské operácie.

- do konfliktu však nevstúpilo napr. ZSSR, Čína, India, Turecko a ďalšie menšie štáty.

- v roku 1992 si irackí Kurdi zvolili vlastné Národné zhromaždenie a vzopreli sa blokáde zo strany irackej vlády, v nasledujúcom roku zaútočili vládne sily na šiitke osady v južnom Iraku, víťazné štáty z vojny v zálive preto vyhlásili túto oblasť za zónu, kam Iráčania nesmeli vstúpiť. Po násilnom narušení tejto zóny irackými jednotkami roku 1993 pristúpili západní spojenci k leteckým útokom na základne irackej armády. OSN uvalila na Irak v 90.rokoch prísne hospodárske sankcie (aj obmedzenia vývozu ropy), koncom roku 1998 bombardovali americké a britské lietadlá iracké ciele potom čo Irak vojenským pozorovateľom neumožnil kontrolu svojich ochranných i útočných prostriedkov. V januári 2002 po teroristických útokoch zaradili USA Irak medzi štáty osi zla pretože podporuje terorizmus vo svete a vyvíja zbrane hromadného ničenia. V marci 2003 začali spojenecké jednotky tzv. tretiu vojnu v Perzskom zálive s cieľom nájsť zbrane hromadného ničenia a zvrhnúť režim S. Husajna.

Mapa Iraku:

